

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/13/13/96

- **WYBORY PARLAMENTARNE - POTENCJALNE ELEKTORATY
PARTII POLITYCZNYCH W STYCZNIU '96**
- **OPINIA SPOŁECZNA O SKŁADZIE KOALICJI RZĄDZĄCEJ**

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, STYCZEŃ '96

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

**WYBORY PARLAMENTARNE - POTENCJALNE ELEKTORATY
PARTII POLITYCZNYCH W STYCZNIU '96**

Zarzuty wobec premiera Józefa Oleksego wywołały dyskusję na temat ewentualnej rekonstrukcji rządu lub nawet zmiany składu koalicji tworzącej obecny gabinet. Niektórzy komentatorzy mówią nawet o konieczności przeprowadzenia nowych wyborów parlamentarnych. W tej sytuacji warto przyjrzeć się, jak głosowaliby Polacy, gdyby wybory do parlamentu odbywały się w najbliższym czasie.

W połowie stycznia '96¹ - podobnie jak w poprzednich dwóch miesiącach - ponad dwie trzecie ankietowanych (68%) zadeklarowało chęć wzięcia udziału w wyborach do Sejmu i Senatu, gdyby odbywały się one w najbliższą niedzielę.

Zamiar uczestniczenia w wyborach deklaruje zdecydowana większość respondentów legitymujących się wyższym wykształceniem (95%), przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji (88%), prywatnych przedsiębiorców (85%), pracowników umysłowych niższego szczebla (84%). Do wyborów chciałoby pójść także więcej osób identyfikujących się z prawicą (81%) niż z lewicą (76%)².

Największa grupa ankietowanych, którzy zadeklarowali zamiar wzięcia udziału w następnych wyborach parlamentarnych, chciałaby oddać głos na Sojusz Lewicy Demokratycznej. Jak widać, utrzymał się trend - notowany od października '95 - prowadzący do powolnego wzrostu potencjalnego elektoratu tego ugrupowania.

Drugą pozycję pod względem częstości wskazań zajmuje od pół roku NSZZ "Solidarność". Następne w kolejności Polskie Stronnictwo Ludowe ma zdecydowanie mniejsze poparcie niż jego koalicyjny partner.

---

¹ Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia" (68) zrealizowano w dniach 12-16 stycznia '96 na 1177- osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Por. tabele aneksowe.

Tabela 1

w procentach

Na którą z partii lub organizacji najchętniej oddał(a)by Pan(i) głos w wyborach do Sejmu?	Wskazania respondentów według terminów badań											
	1995											1996
	I	II	III	IV	V	VI	VIII	IX	X	XI	XII	I
Sojusz Lewicy Demokratycznej	19	21	24	20	22	21	21	18	21	24	25	28
NSZZ "Solidarność"	12	7	10	11	11	13	10	12	16	14	15	12
Polskie Stronnictwo Ludowe	14	17	11	15	12	13	9	10	9	6	7	10
Unia Wolności	13	11	11	13	14	11	6	10	8	8	11	8
Unia Pracy	10	10	12	10	11	10	9	8	9	8	6	7
Bezpartyjny Blok Wspierania Reform	5	6	5	4	5	5	8	5	5	5	5	5
Ruch Odbudowy Polski "Odrodzenie"	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Konfederacja Polski Niepodległej	3	4	4	3	2	4	3	1	2	3	3	3
Polskie Stronnictwo Ludowe - Porozumienie Ludowe	-	-	-	-	-	-	3	4	3	2	3	2
Unia Polityki Realnej	-	-	-	-	-	-	2	2	2	2	3	2
Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe	-	-	-	-	-	-	3	5	2	3	1	1

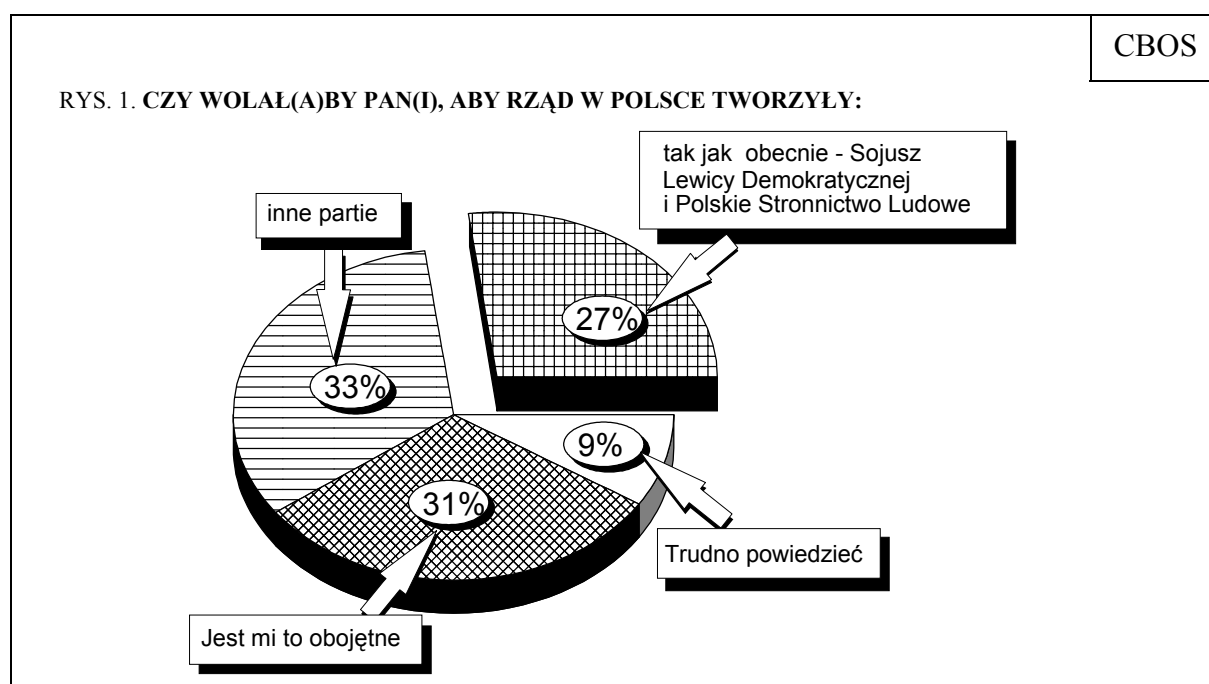
Do czerwca '95 PSL-PL, ZChN i UPR przedstawiano badanym w ramach koalicji.

Warto zaznaczyć, że o ile niespełna dwie trzecie badanych identyfikujących się z lewicą (65%) deklaruje chęć poparcia SLD w następnych wyborach parlamentarnych, o tyle zamierzające wziąć udział w wyborach osoby o prawicowych poglądach politycznych dzielą swe głosy - przede wszystkim na: NSZZ "Solidarność" (26%), Unię Wolności (13%), Bezpartyjny Blok Wspierania Reform (11%), Ruch Odbudowy Polski "Odrodzenie" (7%), Konfederację Polski Niepodległej (6%) i Unię Pracy (6%).

Trzeba także podkreślić, że zarówno wśród osób definiujących swoje poglądy jako centrowe, jak i wśród nie potrafiących ich określić, najpopularniejszym ugrupowaniem jest SLD (po 20%).

OPINIA SPOŁECZNA O SKŁADZIE KOALICJI RZĄDZĄCEJ

Sprawa premiera Józefa Oleksego postawiła przed politykami pytanie o sens i zasadność istnienia obecnej koalicji rządzącej. Zarysowała też wyraźną perspektywę jej zmiany. Z naszego najnowszego sondażu³ wynika, że stanowisko społeczeństwa w tej kwestii dalekie jest od jednoznaczności. Co trzeci ankietowany chciałby, żeby skład koalicji rządzącej został zmieniony. Nieco mniej (27%) opowiada się za utrzymaniem obecnej koalicji. Należy jednak podkreślić, że znaczna część ankietowanych wyraża w tej sprawie obojętność.

Badani, którzy twierdzą, że woleliby widzieć w rządzie inne partie, mogli z kilku propozycji wybrać taką koalicję, która im najbardziej odpowiada. Wyniki sondażu - podobnie jak inne badania - wskazują na utopijną, zwłaszcza w obecnej sytuacji, wizję "wielkiej zgody narodowej", która jest udziałem znacznej części społeczeństwa. Najwięcej osób z tej grupy (43%) wybrało bowiem "koalicję wszystkich partii i stronnictw, jakie są w Sejmie" jako

³ Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia" (68) przeprowadzono w dniach 12-16 stycznia '96 na 1177-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

najbardziej im odpowiadającą. Tak więc mimo kilkuletnich doświadczeń w budowaniu demokracji w naszym kraju zasada klarownego podziału na rząd i opozycję - bez wątpienia funkcjonalna pod względem sprawności państwa - jest jeszcze obca wielu ludziom.

	CBOS
Czy chciał(a)by Pan(i), aby w skład rządu wchodziły partie:	
Sojusz Lewicy Demokratycznej z Unią Wolności	3%
Sojusz Lewicy Demokratycznej z Unią Wolności i Unią Pracy	7%
Polskie Stronnictwo Ludowe z Unią Wolności i Unią Pracy	18%
koalicja wszystkich partii i stronnictw, jakie są w Sejmie	43%
Trudno powiedzieć	29%
	N=481

Istotne jest, że wśród tych, którzy chcą zmiany rządzącej koalicji, więcej respondentów wolałoby usunięcia z niej SLD niż PSL.

Najwięcej osób opowiadających się za utrzymaniem SLD i PSL przy władzy jest wśród mieszkańców małych miast, Ziemi Odzyskanych, robotników niewykwalifikowanych i rolników, osób nie uczestniczących w praktykach religijnych oraz - co oczywiste - określających swoje poglądy jako lewicowe. Warto zauważyć, że część z tych grup, m.in. robotnicy niewykwalifikowani i rolnicy, należy do mniej aktywnych w wyszukiwaniu bieżących informacji na tematy polityczne.

Za zmianą składu obecnej koalicji są najczęściej mieszkańcy dużych miast, badani z wyższym wykształceniem, kadra kierownicza, pracownicy umysłowi, prywatni przedsiębiorcy, robotnicy wykwalifikowani, uczniowie i studenci, pracownicy sfery budżetowej, osoby biorące udział w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu oraz określające swoje poglądy jako prawicowe. Licznie są więc reprezentowane grupy aktywnie poszukujące informacji na tematy polityczne.

Obojętność najczęściej deklarują renciści, bezrobotni, respondenci nie potrafiący określić swoich poglądów politycznych.

Spośród elektoratów różnych ugrupowań politycznych oczywiście najczęściej za utrzymaniem obecnej koalicji opowiadają się wyborcy SLD i PSL, z tym że rozwiązanie to wyraźniej preferują osoby popierające partię obecnego premiera niż wyborcy PSL. Zmiany istniejącego *status quo* najsilniej domagają się wyborcy Unii Wolności i BBWR. Znamienne, że elektorat Unii Pracy - drugiego pod względem liczby mandatów ugrupowania opozycji parlamentarnej - zdecydowanie najczęściej wyraża obojętność w tej sprawie.

Na podstawie przedstawionych danych można stwierdzić, iż stanowisko wyborców poszczególnych ugrupowań jest zbieżne z interesami popieranych przez nich partii, jest po prostu konsekwencją dokonywanych przez nich wyborów. Wyjątek od tej zasady stanowi Unia Pracy, której elektoratowi nie zależy, jak się wydaje, na objęciu przez nią władzy.

Tabela 1

w procentach

Elektoraty	Czy wolał(a)by Pan(i), aby rząd w Polsce tworzyły:			
	SLD i PSL	inne partie	Jest mi to obojętne	Trudno powiedzieć
BBWR	4	72	20	4
KPN*	13	60	23	3
PSL	49	19	25	8
Prawica pozaparlamentarna	8	63	25	5
SLD	62	12	24	3
NSZZ "S"	10	65	18	7
UP	17	40	41	2
UW	11	71	13	6

* Ze względu na małą liczebność danedotyczące elektoraty tej partii należy traktować z dużą ostrożnością

Politycy, którzy szukając rozwiązania obecnych problemów politycznych chcieliby uwzględnić preferencje społeczeństwa, nie znajdują tam - przynajmniej jeśli chodzi o skład koalicji rządzącej - wyraźnych wskazówek. Brakuje jasnych preferencji zarówno za, jak i przeciw utrzymaniu obecnej koalicji. Wielu ludziom sprawa ta jest po prostu obojętna, a znaczna część tych, którzy chcą zmian, marzy o "wielkiej zgodzie narodowej".